

Anayasa Mahkemesi, Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılmasına ilişkin Hükümlerin iptaline Karar Verdi.

17 Ağu 2023

Anayasa Mahkemesi, Trabzon 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nin itiraz yoluna başvurusu üzerine, Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması ("HAGB") kurumunun anayasaya uygunluğunu değerlendirmiş ve HAGB'ye ilişkin tüm hükümlerin iptaline karar vermiştir.

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 231. Maddesinde düzenlenmiş olan HAGB, sanık hakkında hükmolunan cezanın belli bir denetim süresi içerisinde sonuç doğurmaması, denetim süresi boyunca kasıtlı bir suç işlenmez ve yükümlülükler uygun davranılırsa ceza kararının ortadan kaldırılmasıdır.

HAGB kararı verilebilmesi için aranan şartlar aşağıdaki gibidir:

- Yargılamanın tamamlanması ve hükmedilen cezanın iki yıl veya daha az süreli hapis veya adli para cezası olduğunun saptanması,
- Sanığın daha önce kasıtlı bir suçtan mahkum edilmemiş olması ve mahkemenin sanığın tekrar suç işlemeyeceği kanaatinde olması
- Suçun işlenmesi sonucu mağdurun veya kamunun uğradığı zararın giderilmesi
- Sanığın HAGB kararı verilmesini kabul etmesi.

Anayasa Mahkemesi'ne yapılan başvuruda, HAGB kararı verilmesinin mağdurlar açısından yeterli hakkaniyeti sağlamadığı, faillerin cezadan muaf tutulmasına yol açtığı ve devletin kişilerin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hususundaki yükümlülüğünü yetine getiremediği gerekçelerine dayanılarak, ilgili hükmün Anayasa'ya aykırılık teşkil ettiği iddia edilmiştir.

Anayasa Mahkemesi iptal kararını özetle aşağıdaki gerekçelere dayandırmıştır:

- Ceza yargılamasında kanunla belirlenen haller dışında ilk derece mahkemesinin vermiş olduğu hükümlere karşı asıl kanun yolu olarak istinaf kanun yolu kabul edilmiştir. HAGB kararı verilen yargılamalar bakımından ise kanunda itiraz kanun yolu öngörülmüştür. Bu nedenle, sanık HAGB kararı verilmesini kabul ederek istinaf yoluna başvurma hakkından da feragat etmektedir.
- Sanığın HAGB kararı verilmesini isteyip istemediğine yönelik irade beyanının ne zaman alınacağı yönünde kanuni düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle yargılamanın başında, henüz deliller tartışılmadan ve karar verilmeden sanığa beyanı sorulmakta, sanık ise kendisini güvenceye almak amacıyla kabul beyanında bulunmaktadır. Ancak, sanıklar HAGB kararı verilmesini kabul ederek farkında olmadan istinaf kanun yoluna başvurma hakkından da feragat etmektedir. Bu nedenle hükmün denetlenmesini talep hakkı ve mahkemeye erişim hakkı zedelenmektedir.
- Suçla ilgili eşyanın müsaderesine karar verilmesi halinde müsaderenin HAGB'nin hangi aşamasında uygulanacağına ilişkin kanunda düzenleme bulunmamakta olup bu eksiklik mülkiyet hakkının ihlali olarak değerlendirmiştir.
- HAGB'nin kamu görevlisinin görevi sebebiyle işlediği işkence, eziyet ve kötü muamele kabul edilen suçlar bakımından uygulanmayacağına dair yasal düzenleme bulunmamaktadır. Bu kapsamda failere

fiilleriyle orantılı ceza verilmesi ve mağdurlar açısından uygun giderim sağlanması yükümlülükleri ihlal edilmektedir.

İptal kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak 1 yıl sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiş olup, bu kapsamda karar 1 Ağustos 2024 tarihinde yürürlüğe girecektir. Bu tarihe kadar HAGB kararı verilmesi mümkündür.

Özellikle fikri ve sınai haklarına karşı işlenen suçlarda sıklıkla uygulama alanı bulan HAGB kurumunun iptalinin, yargılamaları ne şekilde etkileyeceği henüz belirsizdir. Ancak, yargı kararlarının kesinleşmesi süresinin uzadığı durumlarda, el konulan suça konu ürünlerin depolanması devlet üzerinde veya bu ürünler özel depolarda tutulduğunda hak sahipleri için maddi külfet oluşturmaya devam edecektir. Elbette bu dezavantajlı durum Sınai Mülkiyet Kanunu'nun getirdiği yeniliklerden olan hızlı imha prosedürünün yaygınlaştırılması ile bertaraf edilebilir.

1 Ağustos 2023 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 2022/120 E. ve 2023/107 K. sayılı Anayasa Mahkemesi kararının tam metnine bu [bağlantı](#)dan ulaşabilirsiniz.

İLGİLİ ÇALIŞMA ALANLARI

- [İdari Usul ve Davalar](#)
- [Sahtecilik ile Mücadele](#)

Related Attorneys

- [IŞIK ÖZDOĞAN, LL.M.](#)
- [MERVE ALTINAY](#)